

Nr 45.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående skattebefrielse för av riks försäkringsanstalten fastställd sjukpenning, vilken utbetalas av arbetsgivare, som står s. k. självrisk, m. m.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet ha hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen:

1) motionen II: 123 av herr *Holmberg m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan ändring av vederbörande förordningar, att skattebefrielse för sjukpenning till belopp som fastställts av riks försäkringsanstalten tillförsäkras även dem som uppbära sådan ersättning av arbetsgivare som står s. k. självrisk»;

2) motionen II: 182 av herr *Jansson i Kalix m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i kommunalskattelagen, att likformighet i skattehänseende fastställs för arbetstagare, som under sjukdom i arbete till följd av olycksfall uppbär s. k. sjukpenning, oavsett om arbetstagaren har anställning hos arbetsgivare, som har sina arbetare försäkrade hos riks försäkringsanstalten eller därmed likställt försäkringsbolag, eller om han är anställd hos arbetsgivare, som står självrisk»;

3) motionen II: 188 av herrar *Hjalmarson och Kristensson i Osby*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av 1928 års kommunalskattelag, § 30, att procentsatsen för beräkning av de utländska försäkringsanstaltens skattepliktiga inkomst av trafikförsäkring nedsattes till 3 procent av premieinkomsten och att denna nedsättning gives retroaktiv verkan från och med år 1948»; samt

4) motionen II: 267 av herr *Hjalmarson m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om att Kungl. Maj:t måtte framlägga förslag för innevarande riksdag till sådan ändring av 1928 års kommunalskattelag, § 30, att procentsatsen för beräkning av de utländska försäkringsbolagens skattepliktiga inkomst i olycksfalls- och sjukförsäkring nedsattes till skälig nivå».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Rörande innehållet i de *förevarande motionerna* må här anmärkas följande.

Bihang till riksdagens protokoll 1949. 7 saml. Nr 45—46.

I motionen II: 123 har anförts, att enligt skatteförordningarna sjukpenning icke vore att hänföra till skattepliktig inkomst. Från denna regel förekomme emellertid ett märkligt undantag. Det gällde sådan sjukpenning som utbetalades av arbetsgivare som stode s. k. självrisk. Undantaget baserades emellertid inte på någon klar föreskrift i lag utan på ett utslag av regeringsrätten. Centrala uppborädsnämnden hade i enlighet med sålunda rådande praxis givit anvisning till arbetsgivare som stode självrisk att dessa skulle beräkna preliminär A-skatt även för sådan del av inkomsten som utgått i form av sjukpenning. Denna praxis tillämpades nu bland annat för arbetare vid Aktiebolaget Statens skogsindustrier. Detta företag betalade nämligen själv kostnaden för de olycksfall som förekomme bland dess anställda. Storleken av de belopp som de skadade erhöles bestämdes emellertid av riks försäkringsanstalten. Genom regeringsrättens utslag hade alltså det förhållandet uppstått att ett stort antal arbetare ålagts skatteplikt för inkomst, för vilken andra medborgare i motsvarande situation icke behövde erlägga skatt. Det kunde icke ha varit lagstiftarnas mening att skatteförordningarna skulle verka på sådant sätt. I skattehänseende borde sjukpenning behandlas lika antingen den utbetalades av riks försäkringsanstalten eller arbetsgivaren, sålunda att i båda fallen de belopp som fastställts av riks försäkringsanstalten icke betraktades såsom skattepliktig inkomst.

I motionen II: 182 har jämväl redogjorts för gällande rättspraxis i fråga om beskattning av avlöning — till den del den motsvarade sjukpenning på grund av olycksfall i arbete — vilken avlöning arbetsgivare, som stode s. k. självrisk, utbetalade till arbetstagare. I anslutning därtill har framhållits, att billighet och rättvisa syntes fordra, att arbetstagarens rätt i skattehänseende icke skulle göras beroende av huruvida arbetsgivaren erhöles medgivande att stå s. k. självrisk eller icke, och att det torde vara svår förståeligt för den enskilde skattskyldige att löneavdrag skulle ske i det ena fallet men icke i det andra, särskilt i de fall, arbetsgivaren endast utbetalade lön med belopp som av riks försäkringsanstalten fastställts i enlighet med de grunder som anstalten själv använde vid utbetalande av s. k. sjukpenning.

I motionen II: 188 har anförts, att samtliga här i riket med trafikförsäkring arbetande utländska försäkringsanstalter, varav två hemmahörande i England, två i Schweiz och en i Danmark, i gemensam skrivelse till Konungen hemställt om sådan ändring av kommunalskattelagen, att den skattepliktiga nettointkomsten från trafikförsäkring nedsattes från 5 till 3 procent av premieinkomsten. Anstalterna grundade sin framställning på de höjda trafikförsäkringspremier som tillämpades från den 1 februari 1948. De kalkyler, som låge till grund för de nya premierna och som i detalj förelagts försäkringsinspektionen och av densamma godkänts, förut-

satte en sänkning av den vinst som anstalterna finge behålla på trafikförsäkringen. Vinsten hade tidigare varit maximerad till högst 5 procent av premieinkomsten men sänktes vid premieändringen till högst 3 procent av premieinkomsten. Vinst, som eventuellt uppkomme därutöver, ginge till en särskild fond, regleringsfonden för trafikförsäkring, över vilken bolagen icke hade fri dispositionsrätt. De utländska försäkringsanstalter, vilka enligt gällande regler beskattades som om vinsten å deras trafikförsäkringsrörelse utgjorde 5 procent av premieinkomsten, kunde alltså från och med år 1948 icke påräkna att få tillgodogöra sig mer än högst 3 procent av premieinkomsten. En skyndsam förändring av gällande regler för de utländska försäkringsanstalternas beskattning i fråga om trafikförsäkring vore sålunda väl motiverad.

I motionen II: 267 har framhållits, att de tre försäkringsanstalterna Haand i Haand, Winterthur och Zürich, vilka inom branschen olycksfalls- och sjukförsäkring vore dominerande bland utländska försäkringsanstalter här i landet, under år 1947 ingivit framställningar till Konungen om nedsättning av deras skattepliktiga inkomst från branschen från hittillsvarande 10 procent till 5 procent av premieinkomsten. Bestämmelsen om 10 procent av premieinkomsten såsom skattepliktig inkomst återfunnes i 30 § av kommunalskattelagen. Nämnda bestämmelse, innebärande att 10 procent av premieinkomsten skulle utgöra en rättvis mätare på den vinst från olycksfalls- och sjukförsäkringen, som borde läggas till grund för beskattning, grundade sig på beräkningar av försäkringsinspektionen, utförda för treårsperioden 1921—1923. Då ca 25 år förgått sedan denna tid, framhölle bolagen, att förhållandena sedan dess ändrat sig i väsentlig grad. Bolagen kunde framvisa siffror för den tioårsperiod, åren 1936—1945, som då låte sig överblicka, vilka klart dokumenterade, att olycksfalls- och sjukförsäkringen numera ingalunda lämnade den vinst som förutsattes i de berörda lagrummen. Bolagens siffror, uträknade i enlighet med av försäkringsinspektionen anvisade grunder, visade att vinsten i procent av premieinkomsten utgjorde för Haand i Haand 3,2, för Zürich 3,9 och för Winterthur — 0,3. För de svenska försäkringsaktiebolagen hade försäkringsinspektionen vid en jämförelse, avseende samma period och utförd efter samma grunder, funnit att vinsten varit 5,8 procent av premieinkomsten. Utsträcktes jämförelsen till att omfatta jämväl de ömsesidiga s. k. nontariffbolagen, redovisades enligt en särskild undersökning för ifrågasvarande period en vinst motsvarande 3,8 procent av premieinkomsten. Mot bakgrunden av dessa uppgifter syntes bolagens framställning vara synnerligen befogad.

Utskottet. De förevarande motionerna avse två olika spörsmål. Med motionerna II: 123 och II: 182 åsyftas ändrade bestämmelser i fråga om den

skatterättsliga behandlingen av sådan avlöning, som motsvarar av riksförsäkringsanstalten fastställd sjukpenning vid olycksfall i arbete och som utbetalas av arbetsgivare, vilken enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete iklätt sig s. k. självrisk. Motionerna II: 188 och II: 267 avse ändrad lagstiftning beträffande beräkningen av utländska försäkringsanstalters inkomst av försäkringsrörelse här i riket.

Enligt vad utskottet inhämtat är inom finansdepartementet en proposition under utarbetande rörande ändrade bestämmelser angående beskattning av livförsäkringsanstalter och livförsäkringstagare m. m. Det torde kunna förutsättas, att de i förevarande motioner berörda spörsmålen därvid komma att ägnas uppmärksamhet. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionerna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att motionen II: 123 av herr Holmberg m. fl. angående skattebefrielse för av riksförsäkringsanstalten fastställd sjukpenning, vilken utbetalas av arbetsgivare, som står s. k. självrisk, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

2) att motionen II: 182 av herr Jansson i Kalix m. fl. om likformighet i skattehänseende för av arbetstagare uppburden sjukpenning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

3) att motionen II: 188 av herrar Hjalmarson och Kristensson i Osby om viss ändring av bestämmelserna angående de utländska försäkringsanstalternas beskattning icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

4) att motionen II: 267 av herr Hjalmarson m. fl. om sänkning av procentsatsen för beräkning av de utländska försäkringsbolagens skattepliktiga inkomst i olycksfalls- och sjukförsäkring icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 maj 1949.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elon Andersson, Sjödahl, Ekman, Velande, Gustaf Elofsson, Heüman, Falk, Wehtje, Rosander och Sjö; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Jonsson i Skedsbygd, Orgård, Sundström, Hagberg i Malmö, Olofsson, Gunnarsson, Strandh och Wedén.